

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Emlékezünk régiekről.

Olyan szép tulajdonsága az emberi szívnek — a kegyelet, de hányan vannak, akik a mai korban erről megfeledkeznek. Az a közmondás, a mely azt állítja: »A mig szerencsés lész, sok barátod lesz, de ha a szerencse ege beborul fölötted, magadra maradsz« különösen napjainkban érvényesül. A mig valaki a hatalom polcán ül, addig ezren veszik körül, s mi-helyt leszáll hatalma magaslatáról, kerüli mindenki.

Az életben nap-nap után látjuk, tapasztaljuk, hogy ez így van, és ha az ilyen embert nem is éri a feledés homálya életében, elfeledik őt holta után. A halálozás első évfordulója talán még fölleveníti dicső emlékezetét, de egy pár év múlva emléke feledésbe megy; még az olyan ember emléke is elhomályosul, elvész, aki életében sok jót tett, aki mindenét embertársainak áldozta.

A régi egyiptomi fáraók, hogy emléküket feledésbe ne menjen, hatalmas monumentumokat emeltettek maguknak még életükben, a hajdan hatalmas római caesarok szobrokat emeltettek maguknak még haláluk előtt, de ezt csak a hiuság szülte, szebb, nemesebb és dicsőbb ha a halás utókor emel nagyjainak emléket és

így dicső működésüket feledni nem engedí.

Mily lélekemelő dolog, ha a külföldön járunk, s azt látjuk, hogy tisztelik őseiket és megörökítik azok emlékét szobrokkal, emléktáblákkal. De ha Nyitrán járunk, hiába keresünk szobrokat, hiába kutatjuk az emléktáblákat, mert — sajnos! ezen minden természeti szépséggel megáldott Nyitra városában ilyeneket nem találunk. Talán nem voltak Nyitrának nagy emberei, akik azt megérdemelnék, akiknek emléket nem volna érdemes megörökíteni!

Nem is kell messze mennünk! Voltak Nyitrának nagy emberei, egy Palugyay, egy Roskoványi olyan kimagasló alakjai városunk történetének, oly maecenásai az egyházmegyének, hogy ezeket feledni, ezen nagy embereket emlék nélkül hagyni rút hálátlanság volna. Pedig mily sokan feledték már ezeket, holott »holt kezük« jótéteményeit élvezik most és élvezni fogják.

Palugyay püspök ha egyebet nem tett volna, mint hogy a helybeli zárdát és iskoláit fölépíttette és alapítványával ellátta, oly maecenása a városnak holta után is, milyennel kevés város dicsekedhet. Roskoványi alapítványai, melyeket úgy az egyházmegye, mint a város érde-

kében tett le olyan fejedelmi adományok melyeket feledni nem szabad.

Ezen nagy emberek megérdemelték, hogy emléküket külsőképpen is kifejezésre jusson. megszolgálták, hogy a világiak és egyháziak egyaránt fölkarolják emléküket megörökítésének eszméjét és ezen célra áldozzanak is. Remélem, hogy ezen szózatom nem lesz a pusztában kiáltónak szava, legyen itt a központban a nagy férfiakhoz méltó emlék, mert azt a társadalomtól megérdemelte Nyitra két utolsó nagynevű püspöke Palugyay Imre és Roskoványi Ágoston.

Ne vesse az utókor szemünkbe, hogy hálátlanok voltunk, ne érjen az utódok méltó szemrehányása, ne feledjük nagyjainkat, — emlékezünk régiekről. *Custos.*

Az új kath. katekizmus.

A tankönyvek újabb időben nagyon megkönnyítik a tanuló ifjúság munkáját, régebb időben sok bajjal, vesződséggel járt a tananyag betanulása, most óriási módon meg van könnyítve a deákság sorsa, mert lehetőleg minden tantárgyba bevezették a szemléltetést, ami a tanulási időt alaposan leshállítja. De mig minden tárgynál javítások történtek, addig a katekizmus kérdésében még mindig az 1859. szept. 1-én Scitovszky bíboros által megerősített kátéra voltunk utalva. Ennek a nehézségét belátták sokan, tudták, hogy ez nem felel meg a célnak, minden hitoktató itt ott javítgatott, amennyire lehetett, voltak sokan, akik saját systemájuk szerint indultak (ami meg-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCAJA.

Egy kosár szőlő.

(Folytatás.)

A fogadás nem használt semmit, a Sz. Antal is érzéketlen maradt. Másnap dacára, hogy már pitymallatkor tüvé tették az egész völgyet, nem találtak semmit. Azaz találtak, megtalálták a Márit megmérgezve. A szerencsétlen teremtés nem bírta elviselni a csapást, mely őt örökölt s részben megtakarított pénzecskéjétől megfosztotta. Oda lett a lakodalom, oda lett a családi fészek boldogsága, melyről annyit álmodozott, oda lett a műhely és jegyes, hiszen olyan leányt egy iparos el nem vehet, aki szegényebb a templom egerénél, s hozzá még urának — ha összes vagyonkáját odaadja is, még mindig ezerkétszáz forinttal tartozik. Azért akár egész életére beállhat rab-szolgának. A bonyolult kérdést megoldotta, nagyon röviden, gyufaoldatot ivott. S hozzá, hogy ne valami nagyon teketóriázzon az étellel, egyszerre őt pakli gyufát használt fel a halálos limonadéra. Ami biztos, az biztos.

Barsi uramnak megvolt a szégyene. Nemcsak kárvallott lett, de a cselédje is ómiatta mér-

gezte meg magát. Az emberek zúgolódtak, hogy ő kergette halálba, de hát kétezer forint sem csekélység. A szomszédok sajnálták a derék leányt, de a kétezer forintot senkinek sem jutott eszébe megtéríteni. Nem csekély dolog az. Hiszen, ha tíz-husz forint volt volna, azt Barsi uram sem vette volna szívére, de kétezer pengő!

Hivattak orvost, aki a beteget a legiszonyubb kinok között találta. Itatta tejjel, hánytatót adatott neki, és gondosabb ápolás végett a kórházba szállította. Hiszen soká úgy sem lesz szüksége reá. Még az estélig meghal.

Barsi uram jelentést tett a rendőrségnél, az elveszett kosarat, illetőleg biztosítási kötvényt kihirdette a helyi lapokban, de minden eredmény nélkül. Még a nagy jutalom sem csábította a becsületes megtalálót. A biztosító társulatnál letiltotta a kötvényt. S ezzel elérte azt, hogy a kötvényt másnak nem fizetik ki, de nem fizetik ki neki sem. Hiszen ha akkor is akadémuskodtak, mikor a kezében volt, most nem teszik meg neki azt a szívességet, hogy kifizetik, mikor nincs is meg.

Márit elvitték az irgalmas nénikékhez meghalni. A házi gazda szívesen beleegyezett, hiszen őt is oly érzékenyen megkárosította, hogy egészen el volt keseredve s ha mindjárt sajnálta is a ka-

tasztrófát, legalább a halál és a temetés izgalmaiktól akart menekülni.

A leány az orvos aggodalma ellenére nem halt meg az este. Iszonyu kínjai voltak egész éjjel; eszméletét elvesztette, de megélte a másnap reggelt. A kórházi orvos remélni kezdett, hogy megmenthető lesz. Az orvos az csak objektumnak tartja a beteget, aki vagy meghal, vagy meggyógyul: de arra nem gondolt, hogy mi lesz a leánynyal, ha csakugyan meggyógyul. S nem gondolt arra Mári sem, mert egyáltalában nem gondolt semmire. Aki elszakítja magát a társadalomtól örökre, már nem térhet oda vissza többé. Olyan volt, mint aki elszakította magát az ételtől és nem tud bemenni a halálba. Az életbe visszavezető gyaloghídat maga mögött bedobta a folyóba, s a halál nem akarja befogadni magába. Az orvos megakadályozta benne, saját várakozása ellenére is. De a küzdelem a lét és nem lét között hetekig tartott. A gyufa oldattól nem olyan könnyen gyógyulnak az emberek, mint a novellákban, kivált ha az ember őt paklit ivott meg egyszerre, az már alaposabban el van jegyezve a halállal, mint az asztalos mesterrel.

A halál minden este megjelent ágyánál tudakozódni, hogy mi van a jegyesével, mikor fognak már egybekelni. És Mária készült az esküvőre,

engedve nem volt), de ezt megtették tanítványaik iránti szeretetből, mert azok munkáját megkönynyíteni akarták.

Akik átértékelték hivatásukat, azok várva várták, mikor lesz e téren is némi javulás, végre 1902. jan. 2-án a püspöki konferencián elhatározták, hogy a jelenlegi katekizmust át kell javítani, és e célból gróf Majláth püspök úr elnöklése alatt 1902. aug. 24-én Budapesten tartott országos hitoktatói értekezleten, majd 1903. jan. 2-án tartott konferencián már az összes egyházmegyék kiküldöttei jelenlétében megállapodtak abban, hogy Deharbe-féle katekizmus egri újabb átdolgozását fogadják el alapul. Minden egyházmegyei kiküldött megtehette és meg is tette észrevételeit, ezeket három szakemberről álló szűkebb bizottság bírálta el, majd munkáját (a hitről) 1903. decembereben nyomtatásban küldötte szét a tagoknak, kik 1904. jan. 2-án — Csekő Gábor egri kanonok kivételével, az elaboratumot nagy lelkesedéssel elfogadták.

Igy fogadták el a parancsolatokról és a malasztosközökről szóló részt, 1905-ben a már nyomtatott katekizmust megküldötték a megyés püspökökhöz, akik szakemberek által megbíráltatták, és az írásbeli jelentést a bizottsághoz küldötték, mely bizottság tevékeny és körültekintő munkát után megállapította a végleges szöveget és a püspöki kar ele terjesztette, ahol úgy határoztak, hogy minden megyés püspök ennek az új katekizmusnak használatát megengedheti, amit legtöbb helyen — Eger kivételével — megengedtek és az új katekizmus már az 1906—1907. tanévben használatba vehető.

Mindenki osztatlan örömmel és lelkesedéssel fogadja az új katekizmust, mert rövid, velős, praktikus jegyzetekkel és szentírási idézetekkel van ellátva, a szövegbe nyomott illusztrációk nagyban fogják elősegíteni az emlékezetet, akinek alkalmatlan volt áttanulmányozni, az elismeréssel lesz azok iránt, akik azt készítették mert nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a hitélet emelkedni fog. Az eddig használatban lévő elemi iskolai hittani könyvek most kiszorulnak. Gerely József I. és II. osztály számára írt kis képes bibliája elveszti értékét egészen, mert az új „Elemi katekizmus” úgy van szerkesztve, hogy az ott foglalt kérdések a III. IV. osztályú u. n. kis katekizmusban bővítve vannak, ellenben eddig sok kérdés másképpen volt Gerely könyvében, másképp a katekizmusban, ami igen zavarólag hatott a gyermekekre. A gyönyörű színes illusztrációk nagyon meg fogják szeretetni a könyvet.

Azért megzivilésül közlöm Pokorny Emmanuelnek alábbi jelentését, amely nagyon jó szolgálatot fog tenni.

Tisztelettel értesitem az érdeklődő közönséget, hogy az átdolgozott katekizmusok kétféle kiadása fog még e hó folyamán az esztergomi főegyházmegyei hatóság engedelmével a Szent-István-társulatnál megjelenni: a *Római katolikus Elemi Katekizmus a biblia elemeivel* az elemi népiskolák második osztálya részére, színesen illusztrálva (kötve ára 50 fillér) és a *Római Katolikus Kis Katekizmus* az elemi nép-

iskolák többi osztálya részére, illusztrációkkal (kötve ára 50 fillér). Az utóbbi, igénytelen nézetem szerint, a középiskolák első osztályában is meg fog felelni, legalább is addig, míg a szintén elkészült Nagyobb katekizmus meg fog jelenhetni. A Szent-István-társulat kiadóhivatala (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28) szívesen veszi, ha a megrendelések már most megtörténe, hogy a szükséges példányszámról tájékoztatást rendezhessen. Budapesten, 1906. augusztus 12. Pokorny Emmanuel, az országos katekizmus-bizottság előadója.

A hol magyar nyelven tanítják a hittant, egyszerre lehet behozni valamennyi osztályba, ahol más nyelven, ott fokozatosan, mert egy év alatt bizonyára le lesz fordítva, de az I. osztályban a hitoktató már az új könyv szerint haladhat, hisz lefordítja, illetve a régi könyv szerint módosítja az ujjat.

A püspöki 1905. évi tanterv már ezen katekizmusokból indul, részletesen van megjelölve úgy a tantervben, mint a könyvben minden egyes osztály végzendő tananyaga és bizonyára fogják hozzá csatolni a részleges tantervet, amint a bizottságnak e sorok írója ajánlotta, akkor az újabb nemzedék, de az öregebbek is nem fogják eléggé meghálálhatni, hogy ily jeles könyvvel segítették elő a katolikus hitéletet, amely nemcsak a gyermekeknek, de az öregeknek is útbaigazítást adni képes. Jó lenne, ha a szerkesztés alatt lévő nagyobb katekizmus minden család asztalán meg lenne található.

Ezen új könyvet a gyermekcsereg érdekében, mert könnyebb munkája lesz, a könyv egyszerűsége és könnyűsége miatt a legjobb szívvel ajánlhatom paptársaink b. figyelmébe. Y.

A nyitrai keresztény szocialista munkások házának alapkövetétele.

A nyitrai keresztény szocialisták folyó hó 12-én minden zaj nélkül, de annál méltóságtelebben egyesületük kebelében lélekemelő ünnepet ültek, letették épülő házuk alapkövet. Örven-detes esemény, hogy ezen alig feleztendő egyesület oly üdvösen működik, hogy részint jövő jelek adományaira, részint a tagok kérésre keze munkájára támaszkodva emeletes házat, egy kedves otthon emel, hogy benne a keresztény szocialis eszmék szeriut a tagok egyesüljenek, művelődjenek, előmozdítsák anyagi és szellemi javaikat. A szocialismus oly erő, melyet a kor fejlődése magával hozott létre, azt megállítani nem lehet, hanem irányítani igenis lehet, sőt kell. Nyitra is hódítanak ezen eszmék. A keresztény szocialismus az igazságosság és szeretet alapelvein nyugszik és mivel tagjai érdekeit előmozdítni akarja, ezektől el nem tér, hanem tagjait vezeti, nevelé, hogy „a vallás magán ügy” elveinél fogva tiszteljék Istent, szeressék a házat, becsüljék meg a magán vagyont, mely elvek a szocialdemokrata ellentáborban éppen föl nem találhatók.

Azért igen helyesen cselekedtek a derek szocialisták, midőn a közműves szakcsoporthoz szép fehér zászlaja alatt elmentek az Isten házába, hogy leedsjék az Ég áldását ezen egyesületre és házában végzendő munkára. Szép méltóságteljes volt menetük, midőn négyes csoportokban vonultak házukba, nem hallatszott a munkás Marsaillese „Inség s nyomor velünk” refrain-je, mert tudják azt a közmondást „Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá az Isten áldása”. Ők iparkodnak, dolgoznak és az Isten áldása el nem marad.

Mintegy 160 egyleti tag vette körül az épülő helyiséget, vendégek is jöttek szép számmal, kik közül megemlíttük a város polgármesterét, Faschler Ferencet, ott voltak még Dr. Bangha István, Riszner Károly ügyvédek, Kubinyi Endre, Mayer Károly, Puschnann Ferenc, Filberger Vilmos, papság soraiból Kutvaszer István t. kanonok, Dr. Puchovszky Bálint, Dr. Cserenyey István, Skrábik Endre, Filkorn Jenő, derek iparosaink közül Arnold Bálint, Unzeitik József, Neugebauer Nándor, Pécs Ede, Juhari Károly, Félix Rezső, Ruzs István, Hromy Endre, Szteszkál József, Weigl Antal stb.

Tizenegy óra volt, amikor megjelent dr. Batthyány Vilmos gróf, püspök coadjutor úr, akit a jelenlevők üdvözöltek, majd egyházi ruhát vévén magára megjelent az alapkövet, amely szép vöröses márványból készült rajta arany betűkkel kivésve

1906. augusztus 12.

A püspök urat Jeszenszky Alajos egyleti elnök lelkes szavakkal üdvözölte, a többi között azt mondta, hogy a ker. szocialistáknak ünnepük van, mert leteszik alapkövet annak a háznak, melyben eszmeikért harcolni fognak, észszerűen szervezedeznek a kis emberek, hogy boldogulhassanak, végül fölkeri a püspök urat, hogy áldja meg az alapkövet. Miután ez megtörtént, Dr. Kaszala János felolvasta az alapító levelet, melyben röviden vázolja van az egylet alakulása, ezen okmányt a püspök úr, az elnökség és a jelenlevő hivatalos személyek irták alá. Ezt az okmányt, a rendes és a pártoló tagok jegyzékét és néhány újság számot betették egy üveg palackba és az alapkövet alá tették, majd befalazták és oda illesztették az alapkövet. Ezután a szokásos kalapács ütések következtek, különösen szép volt Faschler polgármester mondása, a ki „A felebaráti szeretet vezérelje azon tagokat, akik ezen épülő házban fognak szervezedezni” jelige alatt ütött az alapkövet; majd egy szerény egyszerű közműves: „A mi szent hitvallásunk nevében” mondása meghatotta a jelenlevőket.

Ezután a kör titkára Dr. Kaszala János emelkedett fel, és szép gondolatokkal telt beszédben körülbelül a következőket mondta.

A szocialis mozgalom, ha nem csak felszínről nézzük, hanem aljában vizsgáljuk, századokra terjedő részlete a társadalmi fejlődésnek, melyet az emberiség bölcsőjétől kezdve szakadatlanul Isten akarata vezérel. A társadalom ugyanis egyénekből áll, kiknek cselekvését s egész életét a természetükben fekvő önszeretet az önérdék szolgálatába úzi. Ha ezen önszeretet ment volna minden más befolyástól, lehetetlen volna a köz-

olyan halavány színe, bágyadt beesett szemei voltak, hogy nincs az a halott a koporsóban, aki különb volna nála.

A kórház az irgalmas nénikék kolostorában volt. Tudjátok, hol van az? Hogyne, ott a hol az a fehér karsu torony nyulik az égbe a templom bejáratánál. Nem is egy templom az, hanem három egymás mellett. A középső, a hova Istent imádni járunk, a baloldali a műsák temploma, a hova a kis és nagy lányok az ismeretek szerzése végett járnak: és a jobboldali, ó az sem kevesebb a másik kettőnél: az a felebaráti szeretet temploma, a kórház. Tizenkét beteg fekszik egymás mellett egy világos teremben. Sír csend, csak a szenvedők kőhécseleése, meg az irgalmas néni kezes ruhahugósága szakítja meg egy pillanatra kissé.

A kórház bejáratánál, mely szakasztott olyan, mint az iskolai bejárat, egy tiszta ruhában öltözött fiatal parasztleány ácsorog, a szomszédos magyar faluk festői viseletében, hátán egy batyuval. Egy szőlőhegyi munkásnak alig hogy felcseperegett leánya. Az anyja elküldte, hogy adjon el némi maradvány szőlőt, amit az apja szüretkor kapott a szőlőgazdától. Otthon még három gyerek van, aki szívesen megenné a szőlőt, de az adóvégrehajtó ehesebb a vincellér gyerekeivel és azt

üzente, hogy ha holnapig nem fizetnek, hát foglalni jön.

Veronkát elküldte az édes anyja, hogy adja el a szőlőt a városban, mindössze két-három korona hiányzott még az egészhez, ezt akarta beszerezni a szőlő árán, de a városban sehol sem akadott vevő, aki annyit adott volna érte, amennyi hiányzott az adóra. Hiába, nagy a konkurencia, a boltosok olyanoktól vásárolják a szőlőt, akik megfizették az adót, vagy nincsenek annyira megszorulva, mint a szegény ember.

Veronka ott állott a kórház ajtajánál. Ismerte az ajtót jól. Hiszen valamikor édes anyja ott feküdt heteken át betegen. Napos vendég volt ott a mamája betegágyánál, aki most ujra egészséges és gondozhatja apró gyerekeit.

Eppen ebben a percben megállott egy szerke a kórház előtt, és egy öreg halavány asszonyt szállítottak le róla a kórházba. Ide jött az irgalmas nénikékhez meghalni, azoknál edesebb még a halál is.

Veronkában megindult valami e szomorú látványra. A vastag falak, mintha üvegből voltak volna, átlátszó lettek előtte, és szemei előtt lebegett a 12 ágy az ő betegeivel, kiket oly jól ismert a közelmúltból. Amint a beteg asszony mögött bezárult az ajtó, valami azt sugta neki, hogy

menjen utána és ajánlja fel a betegeknek a szőlőt, hadd egyék ez a szerencsétlen is belőle. Ugy is az idén érte meg az utolsó szüretet. A *Charitas* testvér megosztja a betegek között; a kis betegeknek még másnapra is hagy belőle, hogy ne fájjon a fiatal szerencsétleneknek olyan nagyon a szenvedés.

Elhatározta, hogy a szőlőt odaadja a betegeknek, ingyen, Isten nevében. Ugy sem adott a szegény irgalmas nővéreknek semmit, mióta az édes anyját ápolták, s az előtt annálkevésbé.

Igen ám, de neki pénz kell hoznia haza, hiszen holnap jön a végrehajtó. Ő most nem gondolt semmire, mint az a dözsölő családapa, aki a hónap elején egy estén elveri a pénzt, melylyel a mult havi bolt és péküzemelt kellene ki-egyenlíteni.

Higgadtan gondolkozó emberek könnyelműségnek neveznek, de a kis Veronka olyan volt egész életében. Már gyermekkorában, ha egy krajcárt kapott, odaadta a szegénynek, nem hogy más kis gyermek módjára nyálánságot vett volna rajta, vagy takarékos gyermek módjára félretette volna. Könnyelmű társai azt mondták rá, hogy számár, a takarékos jó gyermekek, hogy könnyelmű, az öregebbek, hogy nem lesz soha semmije.

Most is az a veleszületett nevezük gyön-

érdek, következésképp a fejlődés s a jobb társadalmi állapot, mely a közérdek előmozdítása által származik. Hogy az emberek nagy tömege saját egyéni érdekeinek föloldozásával folyton a közérdeknek szolgál s a haladást biztosítja, annak oka a valóságban rejlő hatalmas erő, mely az önzést fekezi s a közjóra áldozni serkent. Innét van, hogy a legtökéletesebb formában megjelent vallás a kereszténység alatt oly óriási a társadalom haladása. Alatta és általa jutottunk az emberi szabadsághoz a rabszolgaság eltörlésével, általa a politikai szabadsághoz a népnek a kormányzásba való bevonásával s általa fogunk jutni a társadalmi szabadsághoz a megélhetés és boldogulás egyenlő földi feleknek, melyekért most a szocializmus neve alatt küzd. A szocialis egyesületek tehát nemcsak a vallásnak tesznek szolgálatot, midőn elveit a gyakorlati életben érvényesítik, hanem a nemzeteknek is, midőn haladásukat.

Midőn leszögeztem ezen nagy jelentőségű eseményt, nem hagyhatom szó nélkül az elnökség, de kivált Dr. Kaszala János egyesületi titkár érdemeit szó nélkül, aki lankadatlan buzgalommal fáradozott, hogy az egyesület házának építést nyelbe üsse. Legyen jutalma azon boldogító öntudat, hogy ezt a sok fáradságot a felebaráti szeretet oltárán hozta meg, és ha sok ily lelkes munkás vezérünk volna, akkor a keresztény szocialis eszmék széles mederben terjednének el az emberiség boldogítására.

Socialista.

Egy délután a nürnbergi bajor nemzeti kiállításon.

Nürnberg, 1906. aug. 8.

Augusztus 5-én Nürnbergbe érkeztem. Rögtön a kiállítás színhelyére siettem. Nagyszerű kép az ósdi Regensburg után. Már bármint dicsérik a jó régi kort, régi épületeket, én mégis jobban szeretem a moderneket. Gyönyörű fenyves ligetben találtam magam, a hol az ős természet a finom nemes kultúrával békesen egyesült a kiállítás kedvéért. Tornyos paloták között csakúgy hemzsegett a sok ezernyi néptömeg. Nemes büszkeséggel lépdelt térdig érő zöld nadrágban, harisnyában a bajor hegyvidéki paraszt, mellette a menyecske ugyancsak fess öltözetben, némileg hasonlít a magyar falusi lányokéhoz, kivéve a jól festő, tollal díszített zöld posztó pörgő kalapot. Egész más a lapályos vidéki bajor gazda. Föltűnik simán borotvált arcával úgy félig úri európai öltözetrel, s ami fő a mell alatti tekintély a bajor sör nagy dicsőségére ritkán hiányzik. A sok-sok internationalis öltözetű kíváncsi úri sereget nem is említtem. Mindezen tarka tömeg pavillonból-pavillonba bolyong, gyönyörködve a szebbnél-szebb tárgyakban. Hogy mi minden látható, el nem sorolom. Csak azt legyen szabad megemlítenem, ha az ipar, kereskedelem, a földművelés a nép anyagi boldogulásának kulcsa, akkor a bajorok már igen előre haladtak, nekünk pedig még sokat kell tennünk különösen az ipar terén. Miért van itt kifejlődött ipar? mert vannak iparos szakiskolák.

gesége vezette, hogy oda adja a szőlőt azoknak a beteg nőknek, akik még édes anyjával együtt feküdtek meg a kórházi ágyat. Hiszen olyan kéllelőleg tekintett reá az a szegény szenvedő, akit éppen most vittek be a házba.

Charitas testvér kibontotta a batyut és hálálkodva a betegek nevében megveregette az ifju leányka piros pozsgás arcát, miközben oda vitte a kosarat a betegszobába, hogy kioszsa az adományt. Az ajtótól a harmadik ágyon ott feküdt a megmérgezett szobalány, a falhálavány Mária.

Bágyadt szeméit ráfűggesztette a belépő lánykára, ki szerényen elpirulva fogadta Charitas testvér dicsérő szavait, hogy ő a betegek jótévedője, hogy az Isten fizesse meg neki. Mária ránézett a mosolygó szülőre, s a mint megakadt a szeme a fekete kosáron, a hármás fehér keresztrel a tetején, szívhasító sikoltásban tört ki. A betegek összerendeztek, az ápoló testvér hozzá ugrott, a leány meg volt halva.

Nem, nem, csak annak gondolták. Azt hitték, hogy szívszélhűdést kapott. Halovány arca még jobban eitorzult, fehér lett mint a kréta, de egy kis locsolás után lélekzeni kezdett, s midőn újra felveté bágyadt szempilláit, s újra megpillantá az idegen kis leányt, ki ijedtében olyan halovány lett, mint az ájúlódzó beteg, siró görcs vett erőt

Szövő ipar, kovács, szabó stb. szakiskolák a leg-szebb tárgyakat állították ki. Még patkoló szakiskola is van 4 hónapi kurzussal. Az meg egész természetes, hogy a sör-iparnak akadémiaja van. De hagyjuk ezt, ez igen száraz.

Hatkor becsukják a pavilonokat. „Gott sei Dank, . . . komm omilder Trank“. Most kezdődik az igazi esemény. Rövid idő múlva az egész térségen csak mosolygó, megelégedett arcokat, és sápadt kőkancsókat látunk. A müncheni Hofbräu-ről mondják hogy 2 óra alatt 10 ezer liter is elfogy a barna ambróziából. Hogy itt mennyi fogy, azt épen nem tudom, de hogy egy ósbajor körülbelül húsz más-szal (liter) megbirkózik, azt egy paptól hallottam. Magától értetődik, hogy akkor már bottal kiseri karján a rezes bandát.

De hát ne vegyük rossz néven tőlük. Meleg van; elfáradtak; a sör jó; nemzeti büszkeségük, jubilálnak, hát rajta, hadd folydogáljon; végre is több karú katonabanda zugása mellett nem nehéz iddógálni.

Homályosodik. Aber Sepi schau, was do ist? Ist das net a elefant? Komm schau! A das Bier lass e net! De hát mégis, hogy a káposzta is megmaradjon, meg a kecske is jóllakjék, megfordulnak az asztalnál, hogy gyönyörködjenek az eleven, ugráló mozgó fényképekben. S tudják, mi került a szívre? Képzelmek csak a közönség bozankodását — végig hirdette az összes valamire való bajor ipar, kereskedelmi cégeket, a müncheni királyi sörgyáratól kezdve, talán az utolsó nap-számságig. Ugyebár unalmas dolog. De én legkevésbé unatkozom. Nem plakátok voltak ezek. Pincézők futkosnak össze-vissza, hordókat gurítanak, az egyik sógor szundikal az asztalnál, a másik már jobban szereti az asztalalatti részt, amott meg már hajba is kaptak stb. természetes, egy sörgyárnak csinál reklámot. Erre következik nagy automobil verseny, közbe a jó falusiak káppal kirontanak egy odaeltévedett ördög masinára. Az automobilok még rohannak, s már nyomdában találok magad. Gyönyörködhetesz, amint a Müncheni újságokat nyomják, expédialják stb. stb.

Zum Teigzel, wo sollman jetzt zuerst hinschauen — dörmög a bajor bácsi. A szép tóból sűrű felleg gyanánt csakúgy szököl a víz a magasba. Most zöld, nemsokára kék, fehér stb. színű, még a mi trikolorunk is bekerült.

Sapment, was is das? A bajor sógor megjegyzi, mikor a magas toronyból a fényvetítő rajta végig siklott, hogy Luitpold Prinzregent képet és a pavilonokat dicsugárral övezze. Mennyre bámult mindenki, midőn az egyes pavilonokon szimmetrikusan elhelyezett ezer meg ezer apró villamos csillag kijyult. A bajor szíve örült nemzeti büszkeségében. Nemzete most fényben úszik. Uralkodója dicsfényrel övezze. Büszkeséggel emlegeti Luitpoldot, ő nem német, ő bajor. Ó mein Gott — sóhajt egy öreg — Wenn mir der Preusse nicht wäre. — Aber Vater lass doch, er thut uns ja nichts — Nein, den lass ich, ich bin a Bayer.

De ismerős, de kedves egy nóta! . . . Istenem! De igazán . . . Igen a Rákóczy induló Nürnbergben. Kezdődik a koncert, első szám a Rákóczy

rajta, és csak annyit tudott fuldokolva kimondani: Az én kosaram! Az én kosaram!

Veron bámulva nézett reá és nem értette a jelenetet; de Charitas testvérnek, ki Mária szomorú esetének előzményeit ismerte, hirtelen megvillant valami az agyában. Elővette Veronkát és kérdezte, hogy hol vette ezt a kosarat?

— A kosár a mienk, szólt a leány. Az édes apám vagy két hét előtt találta az uton, amint haza felé ballagott a sötétben.

Mária még izgatottabb lőn a leányka gyanutlan előadása alatt és azt kérdezte, vajjon megvan-e az, ami benne volt?

Veronka elsorolta pontosan, hogy túpárna, cérna, befejezetlen fekete kötött harisnya, egy csomag pamut és foltnak való apró vászondarabok stb. voltak benne.

És írásk nem voltak benne? — kérde Mária, csaknem kimerülve a felindulástól.

— Voltak valami írásk is, válaszolt Veron, de nem tudjuk minő, mi nem nagyon tudunk betűt, az édes apám feltette a mestergerendára. Ott vannak most is, hacsak nem gyujtottak velők a takaréktűzhelybe.

Veronka még közelebről is meg tudta határozni az egyiket, hogy nagy vastag papiros, az

induló. Otthon már hallottam, kitudja hány-szor. Ő valamikor februárban, márciusban ezen év folyamán egy kedves társaságban hány-szor megismételték . . . De ily kedves még soha sem volt. Szememben könnyecsep rezgett. Szívemmel rögtön nálad voltam hazám: Istenem áldd meg édes hazámat, légy boldog óh magyar! . . . Megbocsátják érzésememet. Ha a hazaszeretetet erősen éreznél akarod, menj a távolba.

Az ezernyi villamos csillag lehull. A zenekar elnémult már. A mozgófénykép csak ezt mutatja: Gute Nacht! Jó éjt. Ave.

Ujdonságok.

Gróf Batthyány Vilmos dr. püspök coadjutor ur, mint a nyitrai kath. legényegylet elnöke ma Budapestre utazik, hogy résztvegyen a budapesti központi kath. legényegylet 50 éves jubileumán és kiállításán, melyen a nyitrai ta-ok is remek munkát állítottak.

Személyi hírek. Czeizel Gábor, pápai praelatus, apátkanonok Reichenhalli tartózkodásából f. hó 17-én városunkba érkezett. — *Nem-csek Ferenc* prépost-kanonok póstyéni furdözéséből jó egészségben hazaérkezett. — *Riszner Károly*, helybeli ügyvéd, f. hó 18-án 3 heti tartózkodásra Tr-Teplice utazott. — *Dr. Bezák István* tátrai útból hazaérkezett. — *Rüdigisch pasa*, a szultán szárnysegéde 4 heti eredményes kúra után f. hó 15-én hagyta el Pöstyén furdót. Ő excellentiája néhány napot Berlinben tölt, onnan pedig egyenesen Konstantinápolyba utazik.

Szent István napján az ünnepélyes isteni tisztelet a székes egyházban 9 órakor lesz, a szent beszédet *Belák József* sekrestye-igazgató tartja. — Ugyancsak 9 órakor lesz szent mise a pártutcai Szent István templomban, ahol ekkor tartják a búcsut.

A király 76 éves. Ő felsége születése napján f. hó 18-án a helybeli székesegyházban ünnepélyes isteni tiszteletet tartottak ünnepélyes háladással. Megjelentek a hatóságok fejei és a tisztikar teljes seregével. Ott láttuk Markhot Gyula főispánt, Czech József dandárnokot, Turchányi Ödön alispánt, Schertl, Mihalecsics, Váray ezredeseket, többen voltak jelen a törvényszék képviselőiben, Faschler Ferenc polgármester, Orel Géza pénzügyigazgató-helyettes, többen a póstáról stb. stb. Az ünnepélyes szent misét dr. Batthyány Vilmos gróf püspök coadjutor ur végezte fényes papi segédlettel. A székesegyházi kar becsületére legyen mondva, hogy alaposan kitett magáért, különösen szép volt Gounod: „Ave Maria“ c. solójának előadása és a feljárnálás alatt előadott bassus soló, a melyeket Nem-rava Ella úrhölgy és Fellner Jakab énekeltek. A város e napon ünnepélyes díszet öltött, a köz-épületek fel voltak lobogozva, az egész ünnepélyes hangulat mint ha azt susogta volna minden-

első oldalán hatalmas asszonyosság képe látható, de ebből sem Mária, sem Charitas testvér nem lettek okosabbak, mert egyik sem látott életében soha életbiztosítási kötvényt.

A felfedezést nyomban megüzenték Barsi fiskálisnak, ki fiakeren vágatott a szülőbe, s a mestergerenda mögött csakugyan ott találta iratit egytől egyig. Nem hiányzott azokból semmi.

Hát mért nem jelentették a dolgot a rend-őrségnek — kérde szigoruan Barsi, hiszen kidoboltattam a városházán, s kihirdettem az újságokban.

A szegény ember nem olvas újságot, és nem igen járunk most a városba, mondá — a gyanutlan öreg. Az anyjukom mindig mondogatta, hogy vigyük a városházára, de hát azt gondoltam, hogy egynehány tü meg pamukcsomó miatt nem olyan sürgős a dolog.

— Nem ám! vágott közbe nagy haraggal Barsi, a maguk nembánomsága csaknem egy emberéletbe került. Én most becsukathatnám magukat idegen tulajdon visszatartása miatt, heveskedett Barsi. De utóvégre is annyira megörült a váratlan leletnek, hogy nemcsak elállott a panasztól, de még gazdagon megjutalmazta a jószívű leányt, kinek emberbaráti szeretete akaratlanul is rávezette a már-már elveszettnek hitt nyomra.

felé: Tartsa Isten a nemzet atyját, a királyt. — Delben egy órákor Bende Imre v. b. t. t. úr öngymnáziuma díszvendéget adott, melyre a hatóságok fejei és a központi papság voltak hivatalosak, összesen 60 vendég vett részt. Ő felségére a kegyelmes úr mondott lelkes felkészítőt, melyet állva hallgattak végig és szívből megeléjeneztek a szónokló püspök urat.

25 éves papi jubilaum. Dr. Dudek János, egyetemi ny. r. tanár, f. hó 15-ikén ünnepelte első szent miséjének 25 éves évfordulóját. Nyitrára vártak, hogy vele együtt örüljenek, de ő nem jött el, mert ezen emlékeztető napot csöndben akarta megünnepelni. Ezen alkalommal kívánjuk, hogy még igen sok esztendőn keresztül ünnepelhesse meg e napot, hogy ékes tollával, szónoki képességével, mely tudományával még sokat használjon az egyház és hazának. Derék meggyűntek, mint lapunk jó barátját és jeles tollú cikkézőjét szívünk őszinteségével melegen üdvözljük. Ad multos felices annos!

Lapunk felelős szerkesztője. Dr. Tóth János t. kanonok, theologiai tanár f. hó 18-án az esti vonattal póstyéni fürdőzéséből, ahol rheumatikus bántalmait ellen keresett gyógyulást, hazaérkezett, és a mai nappal átvette a lap szellemi és anyagi ügyeinek vezetését, azért kérjük lapunk t. olvasóit és barátait, hogy a lapot érdeklő ügyeket most már az ő nevére címezzék.

Váry Gellért, consultur, a kegyesrendiek római képviselője f. hó 11-én Rómából városunkba érkezett, ahol mint régi kedvenc tartózkodási helyén néhány hetet tölt.

Tanári kinevezés. Petergál Henrik, szakvizsgázott tanár-jelölt a privigei gymnasiumhoz tanárrá neveztetett ki; mint halljuk, a keszthelyi főgymnasiumhoz is meghívták e nagytehetségű és szép reményekre jogosító tanárjelöltet, de, mint halljuk, ez idő szerint még nem nyilatkozott, melyik állást fogja elfoglalni.

A pénzügyigazgató. Magyary Miklós nyugdíjazása következtében a pénzügyigazgatói állás üresedésben van. Kánikulában vagyunk, azért minden kombináció hír számba megy és örülnek a lapok, ha valami újdonságot hozhatnak. Így egy vidéki lap hozta, hogy ide Nyitrára pénzügyigazgatónak Szigethy Vilmos beszercebányai pénzügyigazgató jöjjön, de mint értesülünk, ezen hír ez idő szerint — kacsá; mert alapja nincs.

Nyugdíjazás. Dr. Lakits István, a nyitrai takarékpénztár igazgatója f. hó 16-án benyújtotta az igazgató választmányhoz nyugdíjaztatás iránti kérelmét. Dr. Lakits 15 esztendeig volt a takarékpénztár kötelekeiben. Ezek szerint nem sokára új igazgató lesz a takarékpénztárban.

Kinevezések. A vármegye főispánja a nagy-tapolcsányi állami elemi és polgári iskola gondnokságához elnökké Kropácsy István ügyvédet, tagokká pedig dr. Adda Victor j. orvos t. b. várm. főorvost, dr. Berger Vilmos körorvost, dr. Friedrich Alajos, közkórházi igazgató főorvost,

Nemcsak a szőlő ára került meg a jutalomból, hanem nagy gondtól szabadultak meg a telre is.

A megkerült okmányok valóságos medicina voltak a beteg Máriának. Egy kedvező tartalmu erős lelki felindulás vagy megöli az embert, vagy meggyógyítja. Máriával ez utóbbi történt. Mikor másnap a nagyságos ur, a kórházi orvos, aki annyi szeretetreméltósággal kezeli mindig ezeket a szegény betegeket, mintha akár arannyal fizetnék minden látogatását, mikor ez a nagyságos ur ismét végig ment az ágyak során, hogy bátorító, biztató szavaival hathatósabbá tegye medicináját: nagy meglepetésére látta, hogy Mária tegnaptól fogva egy hónapi javulásnak jeleit viselte arcán. S mikor az okáról is értesült, lelki örömmel felkiáltott: Akkor legközelebb elhagyhatja az ágyat, mert maga olyan medicinát kapott, aminőt mi nem tartogatunk a patikában.

A nagyságos ur jóvendőlése beteljesült, a lakodalomból ugyan újbórra nem lett semmi, el kellett halasztani farsangra. Veronka pedig, mint azelőtt sem soha, úgy most sem bánta meg, hogy „meggondolatlanul” támogatta a szegényeket. A szegények támogatásában nem lehet meggondolatlan, nem lehet könnyelműség, bármit is állítson róla a világ!

X.

Keviczky Lajos kir. közjegyzőt, dr. Mayer Miksa gyakorló orvost, Munk József, bankigazgatót, dr. Petrikovits Aladár ügyvédet, Skopecz István községi bírót és Tóth Lajos, járási főszolgabírókat ki-nevezte.

Gazdasági tudósító. A földmivélségi miniszter Nagel Zsigmond, nemes-kürthi lakost a galgóczi járás egyik gazdasági tudósítói tisztségével megbízta.

Esküvő. Mezői (Morgenstern) Vilmos, demokrata orsz. képviselő f. hó 12-ikén tartotta esküvőjét Kürth Ella úrhölgygel, Dr. Kürth Dávid helybeli ügyvéd leányával. 4 kocsin vonultak először a városházára, az anyakönyvi hivatalba, onnan egyenesen a közjegyzőhöz, ahol a hozományt hozták rendbe és végül a párutcai imaházba vonultak, ahol felekezetiileg is megkötötték a frigyét. Nemzeti színű pántlikákkal voltak fölcifrázva a lovak, ez azonban tévedés lehetett, mert legalább Mezői kocsijára vörös pántlikák illettek volna, lévén a demokraták színe a vörös.

Mulatság. A helybeli nyomdász szakegylet ma d. u. 4 órákor változatos műsorral álló előadással kezdte meg nyári mulatságát. A mulatság a zabori Toifel kertben lesz, és amennyire az érdeklődés több felé tapasztalható, a mulatság sikere biztosítva van. A tiszta jövedelem az egyleti tagok árváinak és özvegyeinek jut.

Tanügyi kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Illényi Mihály menyhei állami elemi iskolai tanítót a vágsellyei áll. elemi iskolához helyezte át. — Cseh Irén, kis-bábi áll. elemi iskolai tanítónőt jelen minőségében meg-erősítették.

Sujánszky Antal.

Nem hirtelen jött, de mégis fájdalmas egy eresz megvann, akit szeretünk, akinek élete a jótékony és munkálkodás jegyében telt el. Ezt mondhatjuk Sujánszky Antaltól a múlt heten elhunyt esztergomi nagypréposttól, és e kevés sokat mond. Elment pihenni az általános feltámadásig, nyugodjék az Úr Jézus szeretetében. Elterajzi adataiból a következőket emeljük ki. Született Pesten 1815. aug. 15-ikén, atyja ügyvéd volt, anyja Deak Erzebet s e révén rokonságban volt a nyitrai Deak családdal. Pazmanumban végezte theologiai tanulmányait, 1838-ban káplán Komáromban, majd rövid idő múlva Pesten helyettes-plébános. Ezalatt folyton irt szép költeményeket, 1854 józsefvárosi plébános, 1863-ban apát, 1869-től esztergomi kanonok, 1873—1881-ig pazmanumi rektor. Mint író kiváló volt, hatyú dala: „A néma lant” címen 2 év előtt jelent meg. R. J. P.

!!! A Mária-Celli út elmarad.

Lapunk zartakor értesített bennünket Kottesovszky Alajos lelkész úr, hogy a tervezett Mária-Celli út technikai akadályok miatt elmarad. Az eddig jelentkezők pénzüket postán meg fogják kapni.

Tábori mise. F. hó 18-án, mint Ó Felsége a király születése napján, a sátorlabori kápolnában ünnepélyes istentisztelet volt, melyet egy szent ferencendi atya tartott. A helybeli honvédség tisztjeikkel élen díszben vonult ki, elhelyezkedtek a kápolna körül és díszlőveket tettek, a melyek igen jól sikerültek. Istentisztelet után a századok visszamentek a kaszányába, ahol e napon dupla menázi járt a legénységnek, a tisztikar pedig bankettet rendezett.

Nagyboldogasszony napján az ajtosságok jó idő kedvezett, az igaz, hogy kissé nagyon is meleg volt, de ritka évben jön össze annyi ember, mint ez idén, csak úgy hömpölygött az ember-áradat föl-le a sátrak között, oly éktelen zajt, zsvajt és kiabálást vittek véghez a sátor alatt lévő kereskedők, hogy alig lehetett egymás szavát megérteni. A templom körül már kisebb volt a zsvaj, ahol ajtátosságát végezte a sok ezeryi nép. Mintegy 15 pap gyóntatott kint, a szent ferencendiek otthon gyóntattak; ajtátosságát mindenki szépen elvégezhette. Az infulás szent misét Mihálik József apátkanonok mondotta. D. u. 6 órai vécsernyével az ünnep véget ért és a sok nép hazájába tért vissza.

Dávozban, ahol jelenleg a tuberculosus gyógyításának új módját találta föl Spengler Károly dr., hazánkban sokan tartózkodnak, megynkből többi között Roszival Mihály pereszlenyi plébános és egy tavarnoki urasági alkalmazott. Számos vendég van ott, de kivált telen keresik föl e gyógyhelyet, habár ezen ojtási módszerrel való gyógyítás még nincs egészen kipróbálva.

Athelyezés. Surányi Károly kaposvári állami főgimn. tanár hivatalból a bártfai állami gimnáziumhoz helyeztetett át. Surányi nevére Maró Gergely naptárjával hozták kapcsolatba, s azért helyezték át Pestre, majd vissza Kaposvárra, ahol röpiratot irt, melyben magát a szerzőség alól tisztázni igyekszik.

Tanári változások. Karsay János a helybeli főgimn. tanára hasonló minőségben Kolozsvárra helyeztetett át, helyébe jön Kemény János k. r. tanár Tataról.

A kőművesek ünnepe. A helybeli keresztény gondolkodású kőművesek Szt. Rochus napját mindig különös kegyelettel ünnepelték, védő szentjük ezen napját f. hó 16-án is megülték úgy, hogy elmentek az Isten házába, ahol Jeszenszky Alajos apátkanonok szent misét mondott, mely alatt zászlójuk alatt kivonultak a derék iparosok. Egész nap munkaszünetet tartottak és egyletükben szórakoztak.

Halálozás. Sztraka János nagy-tapolcsányi polgár, hosszas fájdalmas betegség és a betegek szentségeinek ajtatos fölvétele után f. hó 13-án elhalálozott. Temetése nagy részvétellel f. hó 15-én ment végbe. Özvegye és 5 kiskorú árvája gyászolja korai halálát.

A F. M. K. E. bírálata. A helybeli lapok egy kivételével a F. M. K. E.-t alaposan megbírálták, rámutattak arra, hogy ezen egyesületben sokkal több a személyi kiadás, mint a melyet ilyen egylet megbír, s ha ez így megy, a nagy reményekre jogosított egyesület sírja meg van ásva. A vidéki lapok — csekély kivétellel, egyszerűen lenyomatták a titkárság jelentését, s ez által eleget vélték tenni hírlapirói feladatuknak. A helyi lapok kritikája a legilletékesebb, mert ezek látják az egyesület működését a tüzelynél s ezekre kellett volna az egyesület vezetőségének reflektálni, mert a közmondás szerint, a ki hallgat, az már beleegyezni látszik. Nem toll harcok ezek, hanem szomorú tények. Konkrét tényekkel van dolguuk, melyeket laptársaink az evkönyvből merítették és csak ezeket bírálták, ha azonban ezen világos tények alapján sem mozog az elnökség, még vehemensebb támadásokat várhat a jövőben, amit egy magyar ember sem szeretne, mert az erősebb támadások a F. M. K. E. halálát jelentik. Pedig kár volna érte.

Sörházi ünnepély. Szépen sikerült népnepély volt a helybeli sörházkertben f. hó 12-én, amikor is sokan keresték fel a sörkertet. A cigány jól húzott, a lepény evés, zsákfutás, póznamászás remekül sikerültek.

A tapolcsányi kórház tisztviselőinek fizetését dr. Fridrich Alajos kórházi igazgató orvos előterjesztésére a kórházi bizottság javasolta, hogy a tisztviselők fizetését emeljék föl, amit a vármegye törvényhatósági bizottsága meg is szavazott úgy, hogy a nagy-tapolcsányi igazgató-főorvos fizetését eddig 2600 kor. helyett 3000 kor., a kórházi gondnok fizetését 1600 korona helyett 2000 kor., a kórházi orvos fizetését 1400 kor. helyett 1500 kor., a díjnökét pedig 800 kor. helyett 900 koronában, végül a lelkész eddigi 400 kor. tiszteletdíját 500 koronában állapította meg. Helyén van, megérdemlik. De jó lett volna az ápoló személyzetről is gondoskodni, mert ezek ellátása szinte neveléses, alig van sokszor vacsorára valójuk, pedig ha valaki úgy az ápoló személyzet megérdemli, hogy legalább tisztességes elmelmezésre jusson. Ez a körülmény indította arra az előjáróságot, miszerint lépéseket tett, hogy az ápoló irg. nővérek sorsán enyhítsenek, s ha nem történik javítás e tekintetben, akkor elviszik a kedves testvéreket, s nagy kérdés, milyen ápolókat fognak kapni. Az érsekújvári esetből lehetne okulni Tapolcsányban is.

Nagy szerencsétlenség. Stelzer Irén, a helybeli róm. kath. leányiskola III. osztályába járt, szülői Pesten tartózkodnak, ő itt Nyitrán nagy szülőinél lakott. A vakáció örömeit édes szülőinél akarta tölteni, azért elvittek őt Budapestre, ahol mint naiv gyermek gondatlan játékkal töltötte napjait. F. hó 13-án is vidáman játszadozott 5 társnőjével az Andrássy uton, amint így a jó kedvű lányok ugráltak, egy ember arra vezetett egy lovat, mely megijedt és nagyot rúgott a lányok felé. Ezen rúgás éppen Stelzer Irénkét érte, és a szöges patkóval egészen bezúzta a kis leányka fejét, mitől rögtön elájult, elborította a

vér és a mentők erre bevitték a Rókus kórházba. A kis beteg jobban van, de felgyógyulásához kevés reményt fűznek.

Örökös elnökjelölés. Mult héten jelölt a F. M. K. E. központi választmányának 5 tagja Budapesten elnököt Edelsheim Gyulay gróf személyében. A nyitrai választmány f. hó 16-án ülést tartott ugyancsak az elnökválasztás ügyében Dr. Gyürky Géza ügyvezető alelnök vezetése mellett, aki Edelsheim Gyulay grófot ajánlotta. Ezt a jelölést kifogásolta Csernyánszky Lajos árvaszéki ülnök, aki hatalmon lévő embert szeretne látni az elnöki székben. De a jelen voltak azt gondolván, hogy a pénz nagyhatalom, s E. Gyulaynak van pénze, így ő hatalmas ember, tehát jó lesz elnöknek, habár Dr. Gyürky úgy magyarázta, hogy azért nem kell hatalmon lévő ember, mert az egyesület nem politikai testület. Bárki is legyen az elnök, munkát talál eleget, ha dolgozni akar a magyarság érdekében. De legérdekesebb volna a dologban, ha a közgyűlésen az elnök választásánál gr. Edelsheim Gyulay kisebbségben maradna, mert mint halljuk, jelöltségét a többi választmányok nem szívesen veszik, és ezek szerint egy kis meglepetés várható a közgyűlésen.

A budapesti kath. legényegyesület félévszázados jubileumi ünnepeire és munkakiállítására tegnap utaztak le a nyitrai kath. legényegyesület elnöke, Dr. Batthyány Vilmos gr. püspök úr ömeltósága és az egylet hét kiküldött tagja, zászlóval. Név szerint Jedlieska Gy., Símek A. dékánok, Barinka N., Kostyál P., Kutalik J., Rozner B., Tepliczky J. r. tagok. Mind törekvő tagjai az egyletnek: kiállítási tárgyaik is tanúsítják. Jutalmul szorgalmukért küldötte ki őket az egylet. — Tudomásunk szerint Nyitráról több érdeklődő is felutazott a szép ünnepre.

Megérdemelt nyugdíj. Zórád Ferenc nagykeri kántortanító, a ki mint a nemzet nap-számosa 41 évig példásan szolgált, 864 korona évi összeggel nyugdíjaztatott.

Galgócon f. hó 17-dikén d. e. 9 órakor volt az új elöljáró választás, mert a mult évi decemberi választást a közigazgatási bíróság megsemmisítette. Bíró lett Kubránszky János, albiró Blaskovics Ádám, pénztáros Kubránszky Mihály.

Visszaélések ellen. Sokszor tapasztalható, hogy papi vagy szerzetesi öltönybe bujtattott csalók könyöradományokat gyűjtenek állítólagos jótékony célra, melyből azután jó a rebach. Hogy ezt a csalást valami módon megakadályozhassák, a püspöki kar elhatározta, hogy könyöradományokat csak akkor gyűjthessenek, ha: 1. azon egyháznak megyés püspökétől, melynek számára gyűjtenek, 2. azon főpáspórtól, kinek egyházmegyéjében gyűjtenek, engedélyt mutatnak fel.

A körorvosok fizetésrendezése. A belügyminiszter körrendeletet intézett e héten a vármegyei törvényhatóságokhoz s abban fölhívja, hogy a vmegye járásainak székhelyein lakó körorvosokra vonatkozólag a rendejelhez mellékelt rovatos kimutatást töltsék ki és 10 nap alatt terjesszék fel a miniszterhez. Az egyes rovatok a körorvos működési körére, fizetésére és utiátalányára vonatkoznak. Ha a járási székhely (nagy v. kisközség) külön orvost tart, ennek fizetése és utiátalánya külön rovatban tüntetendő föl. Erre a kimutatásra azért van szüksége a belügyminiszternek, mert a körorvosok fizetését rendezni akarja. Csakhogy valahára!

A kegyelet hangja. Mult számunkban írtuk, hogy Markovics Ferenc zohori plebános f. hó 5-dikén meghalt. A boldogult nagytapolcsányi születésű volt, akinek haláláról igen kegyeletesszavakkal emlékszik laptársunk az „Esztergom”, melyeket mint megynék derék fiáról mi is megörökítettünk. „Hogy ki volt Markovics, arról tanuskodott a közös fájdalom, a mely bú, a szomorú bánat, mely őt utolsó útjára kísérte; megrendültek a keblek, könyeztek a szemek, mert közös volt a veszteség. Elvesztette Zohor jámbor, vallásos népe szeretett atyját, lelki vezérét, legjobb barátját, a ki egész életét csak Isten dicsőségének és a reá bízott hívek lelki üdvösségének szentelte, sőt még azok anyagi jólétének előmozdításáról sem feledkezett meg. Nem csoda tehát, hogy halála hegyes

törként hatott minden juhoeskájának szívébe. Gyászolják őt szegény rokonai, akikről a jó plebános sohasem feledkezett meg, siratják barátai, jóismerősei, kik előtt a drága halott nagy becsülésben állott; de leginkább sajnálták a fáradhatatlan lelkipáspórt jámbor hívei, kiknek emlékezetében örökké feledhetetlen marad a jó atya nemeslelkülete, nyájas, mindenkihez leereszkedő modora s kiváltképpen irántuk való gondos szeretetének meleg megnyilvánulása. Az ő fáradságának s közreműködésének eredménye a gyönyörű, impozáns szép zohori templom, mely az egész vidék ritkítja páriját. Megtakarított kis vagyonkáját, melynek legnagyobb részét főleg az utóbbi időben a gyógyköltségek fogyasztották, az Isten eme szép házában díszítésére fordította. Meg is örököztették áldott jó nevét a templom falába illesztett márványtáblán, hadd tudják meg a késő unokák is, ki volt a fáradhatatlan lelkű, népét igazán szerető jó Markovics plebános. De ime, e szeretett jó páspórt már elhagyta a nyáját, elbűszűzött tőle, mert kellett; fájós szívvel, könyező szemmel mondott utolsó „Isten hozzád”-ot azoknak a jó híveknek, a kiket annyira szeretett, annak a kedves templomnak, melyben oly örömmel szolgált az Úrnak; mennie kellett oda, a hová őt a jó Isten szólította, hogy elvegye fáradságának ezerszeres jutalmát ott fenn az édes mennyországban. Temegetése oly szívrázó volt, hogy a megható esendet a plebánia előtt csak a környékbeli kántorok s tanítók igazán szívből jövő fájdalmas négyes számú halotti éneke s a jelenlevők hangos zokogása szakította felbe... Vigasztalódjál te drága lélek, az Úrnak hű szolgálója s lánglelkű apostola, a szegények s árvák szerető atyja, szenvedéseidet a halál már örökké eltemette a hideg hantok alá. Keresztetted Jézus kedvéért türelemmel, megadással viselted s most boldog vagy, mert a mennyország örömei ezerszeresen kárpótolnak a föld szenvedéseidért! Nem feledkezünk meg rólad soha sem, emlékeidet szívünkbe zárjuk jó atyánk, imádkozzál érettünk ott fenn az örök Bírónál, hogy majdan ismét viszontláthassuk egymást a boldog hazában! Nyugodjál békében!

Elfeledett Szobor. Lapunk mult számában jeleztük, hogy immár 3000 korona gyűlt egybe az Elfeledett Szoborra, mely összeg gyűmölcsözőleg bankban van letéve, és a gyűjtést tovább folytatjuk. Ezt a folytatást megkezdte „Szűz Mária tisztelője” Nyitrán 3 koronával, Dr. Cs. J. Esztergom 10 kor., s így lesz a főösszeg 3013 korona. Isten fizesse meg!

A bérkocsi állomás. Majdnem 20 évi küzdelem után végre az utolsó forum is döntött amellett, hogy miként minden nagyobb városban, úgy Nyitra is bérkocsi állomás legyen a közönség kényelmére, mert eddig megtörtént az, hogy rosszabb időben drága pénzért sem volt kapható fiaker, mert a tulajdonos mindenféle ürügyekkel elve elátásította kérelmével a vendégeket. Két állomásnak kellene lenni, egyik volna a városháza előtt, másik a törvényszéki palota melletti téren, ez utóbbit azonban a városi tanács egyelőre becsüneti, mert a város forgalma még nem oly nagy. Minden állomáson naponként 2—2 kocsi volna kirendelve. Vajjon beválik-e az új intézmény, azt a jövő fogja megmutatni, — az eszme megvalósítása mellett újabban a Ny. F. Hírlap küzdött legerélyesebben. Ez ellen a bérkocsi tulajdonosok memorandumot adtak be, melyben azal is érvelnek, hogy *lemondanak koncessziójukról*; ez olyan neveltséges állítás, melyet maguk sem hisznek el, mert hisz mindenki tudja, hogy az üzlet olyan jövedelmező, melyből okos előre látással meggazdagodni lehet. S ha lemondanak a jelenlegi üzletársak, lesz helyettük bőven más. Meg kell szívelelni a régi közmondást: „Többet észszel, mint erővel!”

Pöstyén fürdőt a hozzánk beérkezett utolsó augusztus 16. jelentés szerint 6819 vendég látogatta.

Pajkosság. A helybeli kávéházakban felváltva játszik esténként a zene, a hölgyek, akik nem akarják szívní a kávéházak füstös, fülledt levegőjét, de hogy a zene andalító hangjaiban gyönyörködjenek, kisebb társaságokba verődve föl alá sétálnak. Azonban egy pár pajkos gyerek ismerve a hölgyek ijedős természetét, sok helyen u. n. kakas gyufafejjel teleszórja a járdát, és mihelyt a járó-kelők véletlenül rátaposnak a gyufára, az tüzet fog és durran, és néha a szoknya is meggyulladt ami sokszor élénk sikoltást csal ki a sétáló közönségből. Az ilyen éretlen gyerekek nem ártana egy két aláhúzás, akkor észre térne, és belátná, hogy ilyen tréfának ez a méltó jutalma.

Tanítónő választás. Románfalván a r. kath. hitközség 20 ezer korona költségen új iskolaépületet emelt s egy új tanítói állást szervezett, a melyre a 46 pályázó közül Sztrélka Józsa kisasszonyt, felső-attraiki kántor-tanító leányát választotta meg az iskolaszék.

„János vitéz” Tr.-Teplicen. Deak Ferenc egyik embernek, aki azt kérdezte tőle, mikor fogják már az adót leszállítani azt mondta: „Azt a kutat, mely bő vizet ad nem szokás behányani”. Ezt az elvet vallják a trencsén-tpliciek, mindent megpróbálnak, hogy a jövedelmet fokozzák és a vendégeket ott marasztalják. A fürdő vendégnek mindig kedves a zene, azért helyesen teszi az igazgatóság, hogy három izben is tart ténzenét, természetes dolog, hogy a tér mindig megtelik. Először a német zenekar játszik, vagy 20 emberből áll, először mindenféle nótát muzsikálnak, és erősen nézik pápaszemeiken keresztül a kottát, hogy az összhangot valami idegen hanggal el ne rontsák. A darabok végén itt-ott elhangzik egy két taps, de a számító német az — ágyút, utóljára hagyja. Olyan magyar stílus nóta üti meg fülünket, s nagy nehezen ráismerünk, hogy „János vitéz” dalait játszzák, de bizony a német sógor sehogy sem tudja a magyar zenét megérteni, paedansan betartja a taktust, ami igen bántólag hat, nincs darabjában semmi érzelem, — olyan az előadás, mintha békóban lennénk. De azért a közönség nagyban tapsol, és a német karmester bókol jobbra balra, elérte a hatást, de csak a — németeknél. Ekkor elvonul nagy dicsőséggel, de ez lassan elenyésszik, midőn a magyar cigány rázendit a szebbnél szebb dalokra, akkor még a sógor vére is pezsegni kezd, s a lába önkénytelenül csoszog, lejt, a rheumás láb mintha egyszerre megszabadulna bajától. Ez a magyar zene hatása. Meg is indul a tapsvihar, és a cigányok győzelme teljes. Jó is a német muzsikusra, hogy először játszik, mert különben veresége még csúfosabb lenne.

Bevonulnak a póttartalékosok. Általánosán el volt terjedve az a hír, hogy sem a közös ezredekhez, sem a honvédséghez nem hívják be az idén a tartalékosokat nyári és őszi hadgyakorlatra. Ezt a tervet azonban úgy a hadügyi, mint a honvédelmi kormány megváltoztatta. A honvédelmi miniszter távirati rendeletre a honvédtartalékosoknak augusztus 21-én 35 napi fegyvergyakorlatra kell bevonulniok. A honvédség minden századához 160 embert hívtak be. Tekintettel arra a körülményre, hogy a tényleges állományú tisztek az ujonc kiképzéssel lesznek elfoglalva, a behívott tartalékosok gyakorlataikat csaknem kizárólag tartalékos tisztek vezetése alatt fogják végezni.

Az angol parlament a serdülőkhő dohányzása ellen. Londonból jelentik, hogy a dohánynyal üzött visszaélés elleni agitáció nagy lépésekkel halad előre. A lordok házában külön bizottság alakult, hogy a kérdést megvitassa és ez a bizottság egyhangulag fogadott el egy indítványt, mely a dohányzással való visszaélések ellen törvényes intézkedések életbelepítését ajánlja. Olyan törvény alkotásáról van szó, mely büntetést szab ki minden 16 éven aluli egyénre, aki dohányt bármifele formában élvez, továbbá azokra, kik dohányt 16 éven aluliaknak eladnak, vagy ajándékoznak, vagy az eladást vagy ajándékozást elősegítik, 16 éven aluli személyeknél már a cigarettá vagy más dohányszervek birtoka is büntethető lesz. A javaslat azt kívánja, hogy a rendőrség 16 éven aluli fiatal embereket, ha dohányzáson kapja őket, az utcán is megállíthassa és a dohánykészletet elkobozhassa. A hatóságok erre a pártköröket, tanítókat és más személyeket feljogosítják.

Iskolaszéki tagok választása. A nyitra városi r. kath. iskolaszéknek 1903—1906. három évi ciklusa lejárt, minélfogva az 1868. évi XXXVIII. t. c. a magyarországi róm. kath. hitközségek iskolaszékeinek szervezetére és hatáskörére vonatkozó s a magyar püspöki kar által megállapított rendszabályok 2. és 3. §-ai értelmében ujjá alakítandó. Az iskolaszéki választás szabályszerű keresztülvitele céljából a törvények alábbi szakaszait mihez tartás és alkalmazkodás végett közöljük. 4. §. Választóképeséggel bír minden róm. kath. férfiú, ki mint a hitközség tagja, vagy azon kívül is az iskola fönntartásához állandóan hozzájárul. 5. §. Választóképeséggel nem bírnak azok, kik az 1871. t. c. 39. §-ának a) b) c) és d) pontjai értelmében a községi választásokból ki vannak zárva. a) a hadsereg (hadi tengerészet) állományában tetteleg szolgáló katonák, valamint a tetteleg állományban lévő honvédek. b) a kik valami büntény miatt vizsgálati fogság!

ban vannak; c) a kik valamely bűntény miatt elmarasztaltak; a marasztaló ítélet kihirdetésétől a büntetés egész tartama alatt; d) esőd alatt lévők. 6. §. Iskolaszéki tagokul választhatók azon hitközségbeli választók, kik az oktatásügyhöz lehetőleg értenek s mindenesetre olvasni irni tudnak. 7. §. Az első választás alkalmával a választók összeírását és a választást az illetékes plébános, vagy helyettes-plébános a hitközségnek két választott tagjával eszközli, illetőleg vezeti. A következő választásoknál azonban, vagy ott, ahol már van hitközségi iskolaszék, az iskolaszék küld ki két tagot, kik a plébános elnöklete alatt az összeírást és a választást eszközlik. A választók lajstroma megtekintés és netaláni felszólamlás végett 3 napig kitétetik. Ezen idő alatt a felszólamlások az összeíró bizottságnál bejelentendők, mely azokat saját véleménye kíséretében végeldöntés végett az egyházmegyei hatósághoz terjeszti fel. 8. §. Az összeírás befejezése és a felszólamlások elintézése után, a választás napját a plébános vagy helyettes-plébános 8 nappal előbb a szószékről kihirdeti. A hirdetés azután az iskola ajtajára kifüggesztetik. A hirdetésben a választás helye és módja is határozottan kitűztetik. 9. §. A választás szavazás által előszóval vagy írott jeggyel történik. A szavazó személyesen tartozik megjelenni. 10. §. A szavazatokat az elnök és a bizottság szedi és az eredményt kihirdeti. 11. §. A megválasztásra egyszerű szavazat-többség elegendes. Egyenlő szavazatszámmal a nagyobb életkor határoz. A 8. §-ra vonatkozólag megjegyzendő hogy a választók lajstroma f. év augusztus 20. 21. 22. napjain a r. kath. elemi népiskola tanácstermében közszemlére kitéve naponta 9-től d. u. 4 óráig az érdekelte közönség által megtekinthető. A választás f. é. augusztus hó 27. napján reggeli 9 órától d. u. 4 óráig a róm. kath. népiskola tanácstermében történik.

Új igazgatók a nagysurányi cukorgyárnál. Az elhunyt cukorgyári igazgató helyét két igazgatóval fogják betölteni, mint az más gyáraknál is gyakorlatban van. És pedig műszaki igazgató Jorics Adolf, ker. ügyvivő vezérnök Kolisch Mór lett, akik már el is foglalták fontos állásaikat.

Radium a póstyéni iszapban. Lapunk Póstyénben időző szerkesztője több sikertelen kísérletet készített Székely ottani fényképező műtermében a póstyéni iszappal. Az iszap sugárzó aktivitását tavaly egy carlsbadi bányatiszt fedezte fel a póstyéni iszapban, de még akkor igen tökéletlen fényképeket nyert 8—10 órai expositio után. A fényképezés úgy történik, hogy a laboratóriumban, tehát teljesen elsötétített helyen, egy doboz fenekére elhelyeznek egy érzékeny lemezt. Ennek fölébe a fényképezendő tárgyakat, kést, ollót, pénzdarabokat stb. A dobozt lezárják s fölébe egy — póstyéni iszappal telt — palackot állítanak, s az egészet gondosan betakarják fekete fényfógló lepellel, hogy a legcsekélyebb fény sugar sem érje a lemezt. Az egyik expositio délután 1/2 óráig tartott. A pénzdarabnak körirata is világosan volt látható: 1873. — Hogy azonban ne gondolja valaki, hogy a felirat csak egyszerű lenyomata volt a pénzdarabnak, mondjuk mintha pecsétviaszra rányomná az ezüst forintot, egy más alkalommal ugyanazon tárgyakat elhelyezték az érzékeny lemezre, de az iszapos palack nélkül, és a lemez négy órai kitétel után teljesen érintetlen maradt. — Más alkalommal a fényképezést éjjel eszközölték. Esti 9 órakor, mikor már teljesen sötét volt, különféle érc és fatárgyakat tettek a lemez fölé és exponálva hagyták másnap reggelig. A hosszú kitétel után, mely másnap reggelig tartott, a fémtárgyak semmi nyomot sem hagytak hátra, azokon áthatott a radium láthatatlan sugara és csupán csak a fatárgyak fényképe volt látható, így pl. keresztbe tett gyufaszálak, írón stb. A kísérletezésről legközelebb körülményes leírást hozunk.

Privigyén Felső-magyarországi Papírárugyár részvénytársaság alakul. 1. A vállalat célja papírárugyár előállítás és azok értékesítése. 2. A vállalat fennáll a megalakulásától számított 30 évig. 3. A vállalat részvénytőkéje 25.000 koronában állapított meg, mely 500 darab egyenként 50 korona névértékű előmutatóra szóló részvényre oszlik. 4. A részvények jegyzésének záros határideje 1906. szeptember 1. 5. Az alakuló közgyűlés külön meghívó kibocsátása nélkül 1906. szept. 2-án délután 3 órakor Privigyén a Szarvas szállóban fog megtartani, miért is a t. részvényjegyzők a mellőzött meghívó helyett, jelen aláírási felhívás útján tisztelettel meghívottnak. Az alakuló közgyűlés tárgysorozata

a következő. a) Jelentés az alaptőke jegyzéséről és befizetése által történt biztosításáról. b) A társaság megalakulása iránt határozat és az alapszabályok megállapítása. c) Jelentés a kinevezett igazgatósági tagokat illetőleg és a felügyelőbizottság megválasztása. d) Az alapítóknak a felmentvény megadása. 6. A részvényekre azok jegyzésekor 30% fizetendő a további befizetések feltételeit az igazgatóság állapítja meg, nemkülömben a darabonkénti 2 korona alapítási költség befizetésének határidejét is. 7. Az alapítók fentartják maguknak a jogot, az igazgatóság tagjait az első 3 üzleti évre kinevezni és netaláni tulajdonság esetén a jegyzéseket leszállítani. A gyár készíteni fog papíracsokokat, levélborítékokat, dobozokat, üzleti könyveket és nyomtatványokat. Egyelőre 10 szakmunkással és 40 napszámossal dolgoznak. A részvények már mind jegyezve vannak.

Kivándorlás Póstyéből. Meglepő a kivándorlási mániá, mely már Póstyénben is lábra kapott. 1904-ben aug. 1-étől amióta a községében jegyzéket vezetnek az év végeig 16 személy vándorolt ki Amerikába: 1905. év folyamán 57, 1906. jan. 1-étől aug. 1-éig 40 személy. — Minap a községében voltam — írja tudósítóm, hol egyszerre négy leány jelentkezett az Amerikába való kivándorlásra igazolványért. A kivándorlók átlag 18—35 évesek, és valamennyien Brémának utaztak. Az egész két év alatt csak egy akad, aki Fiumének vette útját. No lám s a pozsonyi kir. főügyesség két hónappal ezelőtt mégis sajtóper indított a „Nyitramegyei Szemle“ ellen, mert egy kivándorlási hirdetést hozott, mely nem Fiume felé irányul. A pozsonyi kir. ügyesség érzékeny figyelmé meg sem képes a kivándorlást más felé irányítani. A szomszédos N.-Eöörvistyé községe, mely csak 500 lelket számlál az Amerikába való kivándorlás Molochjának tavaly 33 embert, az idén az első félévben pedig 15-öt, dobott áldozatul. Póstyén gazdag bőtermő vidék, az Istenáldotta Mátyusföldnek kellő közepén van, s hozzá leglátogatottabb fürdőhelye az országnak, hol évenként az utóbbi időben 8000 vendégnek több szokott megfordulni. Ha ilyen bő kereseti forrás mellől is menekül a nép azt többé nem az inség és nyomor, hanem csak a telhetetlen gazdagodási vágy hajtja ki hazájából.

Terjesztik a babonát. Mennyire babonásak az emberek, azt el se hiszi, aki csak amúgy fölületesen vizsgálja a dolgot. Visszaélnék ezek a sötét lelkek mindennel, ahelyett, hogy a kinyilatkoztatott igazsághoz ragaszkodnának. Nyitran is bőségesen találhatók a babonáság hívei és terjesztői, még arra is vetemednek, hogy bizonyos imaformulákat terjesztessenek, és azok bizonyos számú elmondásához csodálatos erőt fűznek. Ime a példa. Egy ismerősünk átadott nekünk egy lithografált levelező lapot, melyen ez áll:

Ima.

Óh édes Jézusom Krisztusom,
Hozzád könyörgünk óh
Nagy Isten,
Könyörülj rajtunk és az egész
emberiségen.

Tisztítsd minden bűntől a szent
véred által, most és mind örökké Ámen.

Ezen imát tessék 9 napon át egyszer elimádkozni és 9 napon át egy-egy személynek elküldeni. Ezen imát a bécsi érsek kapta és küldi szét. A ki terjeszti, egy óhaja teljesül; aki nem, az bünt követ el, csapás érheti.

A ki gondolkodni tud, látja, hogy vastag babonával van dolga, tehát a levelező lapot dobja tűzbe. Van is a bécsi érseknek eszében ilyen kártyákat szétküldeni? És miért követne el bűnt, aki azt nem terjeszti. Vastag szellemi sötétség kell hozzá, aki ilyenekben nem látja a döreséget, s szellemi szegénységéről állít bizonyítványt az, aki ilyeneket terjeszt.

Hivatalos hirdetés. A magy. kir. Belügyminiszter úr ó nagyméltóságának 22527. 1186. V. a. sz. rendelete és Nyitra város tanácsának 654./3054./86. sz. határozata alapján, felhivatnak mindazok, kik a néhai báró Wodianer Mór által, önhibájukon kívül elszegényedett, az egyesített Nyitra város területén állandóan tartózkodó, Magyarországon honossággal bíró iparosok és kereskedők javára, tekintet nélkül a vallásra tett alapítványból való segélyezésre igényt tarthatnak: hogy alant megjelölt okmányokkal felszerelt belyegmentes folyamodványaikat legkésőbb 1906. évi szeptember hó 1-éig Nyitráváros tanácsánál nyújtsák be. Megjegyzetjük, hogy azok, kik család ellátásáról gondoskodnak és gyermekekkel bíró özvegynek, kik ipart űznek, egyenlő körülmények között a többi kérelmezők felett elsőbbséggel bírnak; — továbbá, hogy egy és ugyanazon személy két egymásután következő évben az alapítvány elvezetésében rendszerint nem részesülhet,

azonban a m. kir. Belügyminiszter úr, az ipar-és kereskedelemügyi miniszter úr meghallgatásával, különös méltánylást érdemlő esetekben — az alul kivételt tehet. — A folyamodványhoz következő okmányok melléklendők: a) hatósági bizonyítvány az iránt, hogy kérelmező magyar honpolgár; b) hatósági bizonyítvány, mely a kérelmező életkorának megjelölése, személyi és családi viszonyainak kitüntetése mellett igazolja azt, hogy vagyontalan és önhibáján kívül elszegényedett; c) hatósági bizonyítvány az iránt, hogy a kérelmező a város területén állandó műhelyvel vagy üzlettel bírt. Ezen okmányok a városi r.-kapitányi hivatal által belyegmentesen állítatnak ki. Nyitran, 1906. évi augusztus hó 1-én. Rédeky Géza s. k., r.-kapitány.

Irodalom.

Az amerikai párbaj. (Társadalmi regény). Irta *Grotthuss Erzsébet* báróné. Fordította *Hodács Agost.* Temesvár, 1906. Kis nyolcadrés alakban 212 lap. Ára bérmentes küldéssel 1-50 kor. A regény két család történetét beszéli el. Két családja amerikai párbajt vív azért, mert az egyiknek fecsegése miatt a másik nem kapta meg azt a leányt, a kinek kezéért ő tizenkét év előtt esengett. Az öngyilkos családja a gyilkos családjával később baráti viszonyba lép. Ez a barátság azonban, a mely már-már házasságkötésben nyer betetőzést, nem sokáig állhat fenn, mert a legnagyobb akadály a meggyilkolt vére. Kitudódik, hogy ki volt az ellenfél. Ez természetesen maga után vonja a megrendítő kimenetelt. A szerző a megrendítő tárgy keretében érdekesen mutatja be a párbajok párbajának a rettenetességét. Epen ezért az élvezetes magyarsággal fordított regényt mint jó irányú olvasmányt olvasóink jóindulatú figyelmébe ajánljuk. A megrendelés csakis postautalványon eszközölhető a fordító címén, a ki segéd-lelkész Temesvár-Belvárosban.

Kozma Gyula, „Képes Földrajzi atlasza“. Egy igen értékes s a modern paedagogiai szabályoknak és utasításoknak megfelelő képes földrajzi atlasz jelent meg, szerkesztette: Kozma Gyula. Ezt a tartalmilag gazdag, színes képekkel illusztrált és minden tekintetben izléses kiállítású művet olvasóinkkal a következő főbb vonásokban ismertetjük. Kozma Gy. Képes Földrajzi Atlaszának kidolgozásánál kiváló tekintettel volt az új Tanterv és Utasítás követelményeire. Szakított azzal a hagyományos irányzattal, amely az elemi iskolákban is a középiskolák számára szerkesztett kézi térképekkel kívánta a földrajztanítás sikerét biztosítani. A tantervnek a természeti alapokra és a szemléltetésre irányuló követelményeit tartotta szem előtt. Ennek a célnak elérésére a gyermek figyelmét közvetlenebb megragadó színes képekben szemlélteti a főbb földrajzi alapfogalmakat, egyes jellemzőket, néprajzi vonatkozásokat, néptípusokat, városokat, építészeti emlékeket, valamint a jellemzőbb növény- és állatgyedeket. Az egyes térképek, számszerint 12 kettős oldal, kizárólag az elemi népkölközlet igényeit szolgálják. Az egyes térképeket a legújabb és legmegbízhatóbb adatok felhasználásával és a népkölközlet kívánalmak szem előtt tartásával szerkesztette. Kiváló gondot fordított arra, hogy a neveknek a szokottnál nagyobb betűvel való írása a higiénikus követelményeknek megfelelő legyen. Az egész sorozatot Budapest fénynyomatú látóképe (115 × 28 cm.) zárja be, mely az egész műnek mondhatni koronája. Az egész Atlasz 80 színezett és 96 fénynyomatú kép és 12 drb. kettős térképlapot, tehát 24 oldal elfoglaló térképet tartalmaz; összesen 68 oldalra terjed. Közhasználatban levő elemi isk. Atlaszainknál tehát jóval terjedelmesebb és tartalmasabb. Ajánljuk az illetékes körök figyelmébe.

Iskolai értesítők.

A nyitrai izr. hitközségi népiskola értesítője. Közli: Stark Samu. Esztendőnk óta olvasom és tanulmányozom az izraelita iskola értesítőjét és megvallom, hogy mindig találok benne valamit, amiből okulni, tanulni lehet. Így mindjárt az értesítő első oldalán találjuk eme megszívlelendő szavakat:

„Évről-évre mindinkább elharapódzik vallási dolgokban a nemtörődömség a zsidó házakban és a nagy áldozatokkal fenntartott felekezeti iskolától várja a zsidóság, hogy a szülő ház mulasztásait ellensúlyozza és tőle telhetőleg pótolja. A tanítótestület áthatva magasztos hivatásától a fiatal szívekbe zsidó érzést plántál, hogy fogékonyan tegye vallásunk szent tanainak befogadására, meg-

ertésére és gyakorlására, hogy a felekezetiunkhoz való ragaszkodás ne legyen csak a megszokás folyománya, hanem legyen az oltár szent tüzénél élesztett láng, mely az ifjuság szívet-lelkét átjárja úgy, hogy a legnagyobb megpróbáltatások közt, a legsűrűbb sötétségben is lobogjon, világítson és soha el ne aludjék. — Hogy a zsidó családok némelyike a tanítótestület céltudatos törekvéseiben nemcsak hogy nem támogatja, hanem meg gondolatlan megjegyzésekkel megmetelyezi a fiatal csemeték ártatlan szívét, kedélyét és így kiöl belőle minden nemesebb érzületet, azt sajnálattal bár, de be kell vallanunk, hogy nem egy ízben tapasztaltuk.

Tegyük a „zsidó” szavak helyett „keresztény” szót, és lesz egy általános igazságunk, mely kifejezi azon sajnálatos tényt, hogy sok szülő az iskolát nem támogatja, sőt annak hatását lerontja. A mai tekintélyt nem ismerő korban megszívlelendő szavak. Az iskolában nemcsak a vallásos, hanem a faji szeretetet is ápolják, midőn az üldözött oroszországi zsidók javára gyűjtöttek 69-26 koronát. Az iskolai mulasztások száma itt is nagy. 7555 félnapot tesz ki. A ruházási egylet 40 fiút ruházott föl, az izr. nőegylet 32 leánynak adott ruhát 521-30 korona értékben, a népkönyha pedig téli időben az összes szegény tanulókat élelmezte. — ebből is okulhatnánk. A jutalmak között a F. M. K. E. 2 könyvvel szerepel. A tanterv határozottan megterheli a gyermekeket, első osztályban 26, VI-dik osztályban 32 óra kicsit sok (bele nem érve a testgyakorlatot), ezen nagy óra szám különben ellenkezik az 1868. XXXVIII-ik t.-c. 52-dik §-ával. Hittani tárgy fiuknál (hittan, biblia, történet, héber olvasás, biblia) I. osztályban 8, II—III-ikban 10, IV-ben 9, V. és VI-ban 11 óra van, amiből következik, hogy kath. intézetekben az a heti 2 óra hittan ugyancsak kevés. Az iskola évi szükséglete 20,758, ehhez a város fizet 5666-67 koronát, a hitközség 3356-63 koronát, tandíjból befolyik 9800 kor. Az intézetnek 6 fiú és 6 leány osztálya van, ami egyrészt a törvény követelményeinek megfelel, másrészt azon igazságon alapszik, hogy az V. és VI-dik osztály gymnasium és polgári iskola mellett is szükséges, mert a tanterv s következőleg a célja is más. Volt az intézetnek 278 fiú, és 247 leány tanulója, kitűnő 78, jeles 101, I. rendű 244, II. rendű 68, így az eredmény kielégítő; tanít az intézetben 8 tanító és 1 kézimunka tanítónő. Középiskolai hittani tantervek zárják be a tanulmányos értesítőt.

A közönség köréből.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Az ideai adókievetésnél az a meglepetés ért, hogy jövedelemem 760 koronáról 2060-ra emelkedett. Salvendi bizalmi férfi véleménye szerint, az én üzletem forgalma nagyobb lévén az övénel, eszerint több adót is kell fizetnem, mint neki. Ha sikerül nekem — Salvendi kollegám igénybevétele nélkül is — jövedelemem összegét 100%-al felemelve megtartani, így már a legközelebbi időben kétszer annyi adót kell fizetnem, mint eddig. Salvendi jelenlétében, az adókievető bizottság előtt, azt a — reám nézve hizeig — kijelentést tette, hogy nekem több árúra van szüksé-

Telefon.

S. J. Csaca. Intézkedtünk, hogy hasonló eset ne forduljon elő. A beküldött összeggel előfizetése 1905. június végeig rendezve van.

Kiváncsi Helyben. Cikkét jelen számunkba nem közölhetjük, jövő számban már nem ér vele célt. Teljesen igaza van, mikor az illstó iskola V. és VI-dik osztályának megnyitását sürgeti, mert ez törvényes követelés, ami által a város kulturája csak nyerne, mert ezen két osztálynak helyét egyik intézet sem képes pótolni. Így tettek mult évben Budapesten, legujabban az esztergomi leányiskolában, ezáltal a szegény népen segítve lesz, mert egy szegény ember 100, avagy csak 40 korona tandíjat sem fizethet. Ha ezidén meg nem nyílik, jövőre erős akciót indítunk mellette, mert ezt kívánja a — közérdek.

gem, mint neki. Most az én jövedelemem az övével egy kategóriába van sorozva, jövedelemem pedig az övével egyforma összegben van megállapítva.

Mivel tudvalevőleg én egész csekély polgári nyereséggel is megelégszem és minden törekvésem oda irányul, hogy vevőimet minél jobban kielégíthessem, b. tudomásra hozom és kijelentem, hogy üzletemben úgy a vas, valamint a többi árúk is a legolcsóbban beszerezhetők.

Nem hagyhatom megjegyzés nélkül, azt se, hogy üzleteket váltóra elvből nem kötök, és ha ilyenek kötnék, akkor én azt az adókievető bizottságnak feltétlenül bejelentem.

Megragadva ezen alkalmat, bátor vagyok tisztelt vevőimnek vas, festékárú és cement-építőanyag, tetőlemez és olajüzletemet szíves figyelmébe ajánlani és maradok

kitűnő tisztelettel

Linkenberg József,

Nyitra-Párutca 22. sz.

Nyitrai Iparbank mint részvénytársaság.

Zálog-árverés

1906. évi szeptember hó 4-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1906. évi február hó végéig ki nem váltattak vagy nem hosszabbítottak meg, **f. é. szeptember hó 4-én** a Nyitrai Iparbank termében délután 3—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Hosszabbítások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessek, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem meghosszabbítani nem lehet.

Nyitra, 1906. augusztus 17.

Az igazgatóság.

FODRÁSZ-ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15. sz. alatt lévő több éve fennálló és jó hírnévnek örvendő, hygienikusan berendezett

F DISZES URI- ÉS NŐI-FODRÁSZ-TERMÉT

Tóth Vilmos utca 11-ik számú házba (a Főtőzsdével szemben) helyeztem át.

Végzek és raktáron tartok mindennemű e szakmába vágó uri- és női-hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, fru-frukat, egész és fél parókákat, hajionatokat, minden színben; továbbá női fésülést, haj- és szakállfestést, úgyszintén tyükszembvágást jutányos áron.

Veszek vágott és kifésült haját. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogadok.

Kihullt hajból fonatokat és egyéb hajmunkát legolcsóbban készítek. Vidéki megrendeléseket pontosan, a beküldött minta szerint, lelkiismeretesen utánvét mellett eszközölk.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel **Gombárik István,** borbély, uri- és női-fodrász.

1—10

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, cimádákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

RÉTAY és BENEDEK

Oltárépítő és templomberendezési műintézete, egyházi szerek és zászlók gyára, elvállal templomok teljes berendezését, felszerelését, kifestését és kikövezését.

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 59. SZÁM.

Guttman Sámuel
NYITRA,
Tóth Vilmos-u. 10. sz.

Ajánlja minden idényre
dúsan felszerelt **kész**

férfi-, fiu- és
gyermekruha-
raktárát

Szigoruan szabott,
de jutányos árak !!

Szigoruan szabott,
de jutányos árak !!

ahol szigoruan **szabott,**
de a legjutányo-
sabb áron szolgáltatik ki
a tisztelt vevőközönség.

Guttman Sámuel
NYITRA,
Tóth Vilmos-u. 10. sz.

906.IV. 1 52.

ÉRTESÍTÉS!

Ezennel közhírré teszem, hogy áruházam harmadik üzletévében — mely 1906 augusztus 1-ével kezdődik — **100,000.— korona** forgalom után a **F. M. K. E., a Tulipánkert-Szövetség nyitrai fiókja, a Nyitrai keresztény Munkásegylet, a Nyitrai keresztény Nőegylet, a Nyitrai izraelita Nőegylet, és a Nyitrai Ingyentel egyenkint 40—40 korona forgalmi jutalomban** fog — támogatásképpen — részesülni. Minden további 1000 korona forgalom után pedig, újabb 24 korona kerül felosztásra, úgy hogy pld. 125,000 korona forgalom után, nevezett hat intézményt **egyenkint 140—140, vagyis összesen 840 korona évi segélyben** fogom részesíteni.

A forgalom ellenőrzését a hat egyesület egy-egy bizalmi tagja fogja teljesíteni. A XX. század társadalmi, gazdasági és kulturális evolúciója a nemzeteket oly feladatok elé állítja, melyeket csak akkor fog saját léte és nagysága érdekében sikeresen megoldani, ha a szív és lélek nemes sugallataira hallgatva anyagi áldozatkészséggel fog a gyenge és elhanyagolt osztályok felsegítésére, a kulturális és gazdasági erők istápolására sietni.

A ki tehát ily nézőpontról figyeli meg a világ folyását, az keresse fel teljes bizalommal áruházamat, **ahol az eddigi, tehát fel nem emelt, szigoruan szabott, de határozottan olcsó árak** mellett szeresheti be mindennemű szükségletét.

Tisztelettel kérem Nyitra város és a megye nemesen gondolkodó társadalmát, sziveskedjék cégemet minél nagyobb pártfogásban részesíteni, hogy ezáltal közvetve is és fokozódott mértékben legyen az imént nevezett altruisztikus és hazafias intézmények előmozdítója és támogatója.

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.

Női és úri divat áruház

Nyitra, Vármegye-u. 16.

3—12

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
részére jutányos áron felvételnek.

|| Részletfizetésre || arany és ezüstből 3 koronától
felfelé való havi részletfizetés
ellenében küld mindenkinek a
Órákat Mendi-féle óraszálító ház,
Bécs, IX/1., Porcellangasse 25.
Arjegyzéket postabélyeg előre bekl-
dése mellett mindenki kaphat.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kálintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.